

برنامه استراتژیک

موسسه مطالعات تاریخ پزشکی،

طب اسلامی و مکمل

(۱۳۹۱ - ۱۳۹۵)

به نام خدا

موسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل به عنوان اولین نهاد رسمی کشور جهت بازشناسی، آموزش و پژوهش در زمینه های مرتبط با طب اسلامی، طب سنتی، تاریخ پزشکی ایران و اسلام، شاخه های مختلف طب مکمل و طب مردمی، اخلاق و آداب پزشکی با تصویب شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی وزارت متبوع از تاریخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۲ تحت نظارت دانشگاه علوم پزشکی ایران موجودیت قانونی یافته و فعالیت رسمی خود را از ۱۳۸۰/۹/۲۶ با کد بودجه ای مستقل آغاز کرد. این موسسه در سال ۱۳۸۹ پس از ادغام دو دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایران، تحت نظارت دانشگاه علوم پزشکی تهران قرار گرفت.

در ابتدای تاسیس، موسسه با بهره گیری از اعضاء هیئت علمی و دیگر اساتید و محققین کشور، برنامه ریزی در جهت اهداف فوق الذکر را سرلوحه کار خود قرار داد. هیئت امناء متشکل از اساتید برجسته کشور تشکیل و برنامه های موسسه توسط آن هیئت و تحت نظارت دانشگاه تصویب گردید.

همچنین در همین سال ها، روسای وقت موسسه، با بهره گیری از ساختمان پیرنیا (مشیرالدوله)، کار ترمیم فیزیکی را تحت نظارت دانشگاه و سازمان میراث فرهنگی کشور آغاز کردند که حاصل آن ساختمان بسیار زیبا و سنتی است که هم اکنون پس از گذشت بیش از ۱۳ سال، ضمن حفظ و مرمت دائمی آن، به عنوان مکانی برای پیشبرد و اهداف موسسه به کار می رود.

همزمان با ترمیم فیزیکی ساختمان، تشکیلات موسسه با ۱۵ عضو به تصویب رسید. گروه های علمی پیشنهادی موسسه بالغ بر ۹ گروه بود که به تدریج فعال شدند. با بازنگری و تصویب نمودار تشکیلاتی موسسه در سال ۱۳۹۱، تحولی از نظر کمی و کیفی در موسسه حاصل گردید و تعداد اعضای موسسه به ۲۴ نفر رسید. پست سازمانی اعضای هیئت علمی از ۶ به ۸ نفر ارتقاء یافت. در حال حاضر ۱۱ گروه علمی در موسسه فعال می باشند.

همزمان با این فعالیت ها و ضمن راه اندازی دوره کارشناسی ارشد (و سپس دکتری تخصصی) طب سنتی ایرانی، تعداد ۶ دانشجو در دوره اول این رشته در این موسسه پذیرفته شد که طی ۴-۵ سال این تعداد به ۲۸ نفر رسیدند. این دانشجویان به همراه دیگر دانشجویان پذیرفته شده در محل دانشگاه تهران و تحت نظارت وزارت متبوع، آموزش را آغاز کرده و بحمدالله تاکنون ۳ نفر از کل دانشجویان پذیرفته شده، فارغ التحصیل گردیده اند.

در سال ۱۳۷۲ اولین برنامه راهبردی (استراتژیک) تهیه گردید. پس از آن در سال های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۵ برنامه های بعدی آماده شد و در حال حاضر آخرین برنامه (۱۳۹۰) با همکاری اساتید، محققین و دیگر دست اندرکاران طب سنتی ایران آماده می باشد.

لازم به یادآوری است که برنامه راهبردی کنونی (۱۳۹۰)، با تکیه بر سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی در افق ۱۴۰۴، برنامه توسعه پنجم جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۰-۱۳۹۴)، نقشه جامع علمی سلامت (۱۳۸۹) و نقشه علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران (۱۳۹۰) تهیه گردیده است.

در برنامه‌های فوق‌الذکر به موارد زیر تاکید خاص شده است:

"جامعه ایرانی برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، برخوردار از سلامت و دست یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای غربی خواهد بود."

(سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی ۱۳۸۲/۸/۱۳)

"وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است زمینه لازم برای توسعه طب سنتی و استفاده از داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی را فراهم نماید."

(ماده ۳۴ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰-۱۳۹۴)

"در سال ۱۴۰۴، جمهوری اسلامی ایران کشوری است با مردمی برخوردار از بالاترین سطح سلامت و دارای عادلانه‌ترین و توسعه یافت‌ترین نظام سلامت در منطقه"

(نقشه جامع علمی سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۳۸۹)

"کسب جایگاه نخست آموزش و پژوهش در دانشگاه‌های منطقه، الگوی فرهنگی و ارائه دهنده عادلانه‌ترین و کارآمدترین خدمات سلامت"

(نقشه علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران ۱۳۹۰)

برای تدوین برنامه راهبردی سال ۱۳۹۰، گروهی متشکل از اعضای هیئت علمی و کارشناسان موسسه و با همکاری صاحب‌نظران دیگر طی جلسات متعدد برنامه ذیل را بر مبنای SWOT تدوین کرده‌اند:

نقاط قوت Strengths:

- ۱ - ردیف مستقل بودجه
- ۲ - بودجه‌های متناسب با فعالیت‌های مورد نیاز
- ۳ - فضای فیزیکی مستقل دارای ارزش‌های ملی- مذهبی
- ۴ - تمایل مدیریت و کارکنان به حمایت و اجرای برنامه استراتژیک
- ۵ - وجود یک کتابخانه بی‌نظیر از منابع مکتوب و غیر مکتوب طب سنتی ایران و رشته‌های وابسته
- ۶ - وجود اساتید و کارکنان متعهد و علاقه‌مند در موسسه
- ۷ - وجود محیط علمی پویا و با انگیزه بالا

نقاط ضعف Weaknesses:

- ۱ - دوری محیط موسسه از دانشگاه و دانشکده‌ها
- ۲ - عدم شناخت کافی دانشگاهیان از موسسه
- ۳ - فضای فیزیکی ناکافی برای استقرار پژوهشگران و دیگر فعالیت‌های موسسه
- ۴ - قرار گرفتن ساختمان اصلی در منطقه طرح ترافیک تهران
- ۵ - فقدان دانشجوی

فرصت‌ها Opportunities:

- ۱ - حمایت ریاست محترم جمهور و وزارتخانه متبوع از سیاست‌های موسسه
- ۲ - حمایت همه جانبه ریاست دانشگاه
- ۳ - همسو بودن اهداف موسسه با سیاست‌های بهداشتی کشور و سازمان بهداشت جهانی
- ۴ - گرایش فرهنگی اکثریت جامعه به کاربرد طب سنتی و باورهای ملی- مذهبی در حفظ سلامتی و درمان با شیوه‌های طب سنتی ایران و پیروی از یک الگوی سبک زندگی اسلامی
- ۵ - تاسیس دانشکده‌های طب سنتی به عنوان مراجع علمی
- ۶ - وجود نیروهای با تجربه و صاحب نظر در طب سنتی ایران
- ۷ - تمایل روزافزون رسانه‌های عمومی و منابع اطلاع‌رسانی به پرداختن به موضوع طب سنتی

تهدیدها Threats:

- ۱ - وجود برخی سیاست‌گذاری‌های اجرایی، آموزشی و تبلیغاتی ناهماهنگ با اصول و مبانی طب سنتی ایران و طب مکمل در کشور
- ۲ - عدم استقبال گسترده هیئت‌های علمی طب نوین دانشگاه‌ها از طب مکمل

چشم انداز : Vision

جامعه‌ای سالم و متکی بر سبک زندگی اسلامی با به‌کارگیری دانش طب سنتی ایرانی و مکمل بر مبنای پژوهش‌های علمی در کنار طب نوین

رسالت :Mission

قطب علمی در ارائه الگوهای مناسب از سبک زندگی اسلامی و کمک به فرهنگ‌سازی، ترویج، تقویت و غنی‌سازی طب سنتی ایرانی و طب مکمل

اهداف Objectives

هدف کلی:

دستیابی به قطب علمی در ارائه الگوهای مناسب سبک زندگی اسلامی و کمک به فرهنگ سازی، ترویج و تقویت طب سنتی ایرانی و مکمل بر مبنای پژوهش‌های علمی در کنار طب نوین

اهداف اختصاصی:

- ۱) تولید علم
- ۲) ارائه الگوهای مناسب سبک زندگی اسلامی
- ۳) فرهنگ‌سازی، ترویج و تقویت طب سنتی ایرانی و مکمل
- ۴) ایجاد بستر مناسب، تهیه و اجرای برنامه‌های آموزشی
- ۵) ارائه خدمات درمانی مناسب و مورد لزوم با رعایت الگوی اخلاق اسلامی و پزشکی
- ۶) گسترش و تقویت اخلاق زیستی در موسسه

راهبردها Strategies:

(۱) تولید علم:

۱. تربیت نیروی انسانی مناسب برای پژوهشگری، آموزش و خدمت‌رسانی (درمان، مشاوره، تهیه آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و ...)
۲. به کارگیری و استخدام نیروی انسانی متخصص، متعهد و کارآمد
۳. شناسایی منابع معتبر علمی مکتوب و غیرمکتوب در سطح کشور و جهان
۴. تهیه منابع اطلاعاتی پس از اولویت‌بندی
۵. ایجاد بستر و انجام پژوهش‌های علمی بر مبنای اولویت‌های پژوهشی
۶. سوق دادن منابع مالی و اجرایی به سمت انجام هرچه بیشتر پژوهش‌های کمی و کیفی
۷. تجهیز و توسعه فضای پژوهشی
۸. استانداردسازی
۹. داشتن امکانات (منابع اطلاعاتی، بودجه و ...)

(۲) ارائه الگوهای مناسب سبک زندگی اسلامی

تعیین مراکز نیازمند به خدمات مختلف آموزشی - پژوهشی - درمانی و مشاوره و اولویت‌بندی آنها با تاکید بر گروه‌های پرخطر از جمله جانبازان و ایثارگران، افراد تحت پوشش بهزیستی و ...

(۳) فرهنگ‌سازی، ترویج و تقویت طب سنتی ایرانی و مکمل

۱. تهیه و انتشار منابع علمی (کتاب، مقالات و مجلات علمی و ...)
۲. ایجاد سایت اطلاعاتی آموزشی معتبر
۳. همکاری علمی با مراکز علمی - آموزشی - پژوهشی داخل و خارج کشور
۴. اشاعه فرهنگ طب سنتی، مکمل و اسلامی در اهل علم - دانشگاهیان - و جامعه از طریق برگزاری همایش‌ها، سمینارها، سخنرانی‌ها و کارگاه‌ها
۵. انتشار مجلات علمی

(۴) آموزش

۱. ایجاد بسترهای مناسب آموزش و تهیه منابع آموزشی و ...
۲. برگزاری دوره‌های کوتاه مدت و همچنین منجر به مدرک دانشگاهی
۳. تجهیز و توسعه فضای آموزشی
۴. تقویت بنیان‌های طب سنتی و مکمل از طریق آموزش دوره‌های مدون برای دانشجویان فعلی دوره‌های کلاسیک

(۵) فعالیت‌های اجرایی:

۱. ارتباط سازمان‌یافته با مراکز علمی داخل و خارج کشور
۲. هماهنگی با سازمان‌های بالقوه در زمینه سلامت جهت ارتقا سطح علمی
۳. جذب حمایت‌های مالی و معنوی جهت انجام پژوهش و آموزش از خارج و داخل کشور
۶. فعال‌سازی گروه‌هایی که برای تحقق این برنامه در اولویت قرار دارند. (اخلاق‌زیستی، طب و دین، طب سنتی، طب عامه و ...)
۷. گسترش و تقویت اخلاق زیستی در موسسه

۱. ارتباط تنگاتنگ با تمام مراکز و گروه‌های اخلاق زیستی (پزشکی سراسر کشور) به خصوص مرکز تحقیقات اخلاق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران
۲. تقویت و نهادینه کردن اخلاق در تمام گروه‌های علمی - پژوهشی موسسه

(۸) نوآوری

- استفاده از تکنولوژی روز برای انجام فعالیت‌های آموزشی - پژوهشی و خدماتی
۹. ارتباط با صنعت در زمینه تحقیقات انجام شده در موسسه که نیاز به گسترش و حمایت از صنایع مختلف دارد.